

המפקד הצעיר ביותר של כלא בארץ

מספר על שיטותיו ובעיותיו ומודה:

"אני שואף להיות נציב בתי-הסוהר!"

האסיר ארי ישראלי נמצא מת בתאו, בכלא רמלה, זמן קצר אחרי שחזר מחופשה בת 24 שעות. זה קרה החודש, שובו מהחופשה חש ברע. הוועק אליו חובש, שבדק אותו ומצא שמצבו שפיר. למחרת נמצא האסיר ללא רוח-חיים. רק אז הובהל למקום רופא, שקבע את מותו. הסברה היא, שהאסיר ניסה להבריח סמים בגופו אל תוך הכלא, ואלה התפוצצו בי קירבו וגרמו למותו.

במרחק של דקות הליכה מכלא רמלה נמצא בית-המעצר רמלה, בפיקודו של רב-כלאי רוני ניצן. הרב-כלאי רואה את עצמו כאחראי לי שמירתם של אסיריו הוא אומר: "המשימה הראשונה המופקדת עלי כמנהל בתי-המעצר, היא לשמור על מיסגרת ש לא תפגע בגופו ובנפשו של האסיר ש הוכנס פנימה. ברגע שבית-המישפט קבע שהאסיר חייב להישמר מאחורי סורג ובריה, כדי שלא ימשיך להזיק לחברה, האחריות שלי היא ליצור מצב שהאסיר לא יברח. המיסגרת הביטחונית שמסביב חייבת להיות קפדנית ובודקה בצורה כזאת, שלא תינתן לאסיר שום אפשרות לברוח."

על מות האסיר בכלא השכן הוא אומר: "כיצד יתכן שבכל שירות בתי הסוהר ישנם שמונה רופאים בלבד, הרי חייבים לשרת 6,000 אסירים ב-18 בתי

כלא בארץ? כיצד יתכן שבכל שירות בתי-הסוהר משרתים רק חמישה פסיכיאטרים 15- קרימינולוגים קליניים? הרי בכל בית-סוהר חייב להיות רופא אחד שיעמוד לרשות האסירים. לפני כמה שנים היו רק ארבעה רופאים ועכשיו יש שמור, נה, אבל זוהי עדיין טיפה בים.

רוני ניצן הוא מנהל בית-המעצר הצעיר ביותר בארץ, הוא בן 32, ומזכיר לא במעט את ברוביקר, שאת דמותו גילם בקולנוע השחקן רוברט דפודר — מנהל בית-הכלא הצעיר בארצות-הברית, שקיבל לידיו מקום מושחת מיסודו, ניהול להנהיג בו שינויים בשיטות חדשות, נתקל במערכת ביורוקרטית מסובכת, ש לא קיבלה את שיטותיו, ונאלץ לפרוש.

רוני ניצן מודה בכל ליבו עם ברוביקר ושיטותיו, הוא התחפש לאסיר ונילה בי מחיצת אסירים בכלא תל-מונד ולמד את הבעיות מבפנים.

"ההבדל ביני ובין ברוביקר", הוא מציין, "שהוא נכשל ואני הצלחתי. אני מסתדר היטב עם נציבות שירות בתי הסוהר, מתייחסים אלי, בליברליות ולא מפריעים לי. ברגע שאני מוכיח למעריכת שהאובייקט הביטחוני נשמר, ובמקביל גם האובייקט הטיפולי, אין לי בעיה. יש לי חופש פעולה מלא."

הסטטיסטיקה היבשה אומרת, ש-60% מהאסירים חוזרים אל הכלא אחרי שהשתחררו. 40% נוספים ממשיכים, כנראה, בחיי הפשע, אך אינם נתפסים. מעטים מאוד משתחררים להלוטין מחיי עבריינות.

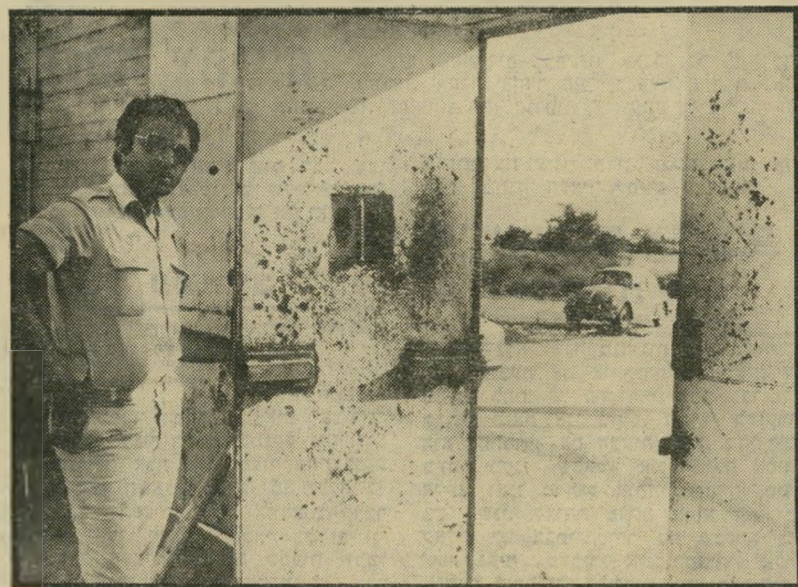
האסיר עולה למדינת-ישראל כמיליון לירות בשנה. אם בישראל מצויים כיום 6000 אסירים, הרי שהמאסר עולה כי

600 מיליון שקל בשנה. "יש תוכנית לפי תח מיפעלים יצרניים ובתי-שיקום שיהוו מעין תשלום מיסים", אומר ניצן, "כדי שמשלם המיסים הישראלי לא יממן מכיר סו את אותו אסיר, שבעצם הזיק לו ועכשיו עוד דורשים ממנו לממן את אחד זקתו. אני מקווה שתוכנית זו תיושם ב"מהרה."

להלן מספר רוני ניצן על שיטותיו, הש"קפתו והצלחותיו — כפי שהן נראות לו.

איך הגעתי לעבודתי

תמיד עבדתי עם בני-אדם. בבית-הספר הייתי במועצת התלמידים. בצה"ל הייתי איש חינוך ועבדתי בעיקר עם נהגים שגננסו לכלא. אחרי שירותי בצבא עבדתי קצת עם אבי הקבלן. הרווחתי הרבה כסף, אבל הרגשתי שזה לא זה, וחיי פשתי אתגרים. למזלי היכרתי בצבא קצין, שהיה מנהל בית-סוהר תל-מונד. הוא פנה אלי ואמר שדרושים מדריכים חברים והיים בכלא תל-מונד. קפצתי על הנושא.

הכלא פותח לו את דלת השער הכבדה. "את רובזמני אני מבלה בין כותלי-הכלא", אומר ניצן, "אני מאמין שכאחראי וכמפקד חייבים האסירים ואנשי הצוות לחוש אותי כל הזמן בטשטש."

אני עציר בעל חופשות אומר רוני ניצן הסוגר רמלה, שוער גד את דלת ביתו (מימין) ונכנס אל בית-המעצר

מאז הספקתי להיות קצין-חינוך, מאז חר יותר עוזר מנהל בית-סוהר רמלה, ואחראי על גוש אסירים פליליים בכלא באר-שבע. ואז באה ההצעה להיות מנהל בית-המעצר רמלה. כל זאת בתקופה של שמונה שנים, שבהן גם עברתי קורסים בכירים במיטרה. אני חושב שכל מי שיש לו תפקיד כמו שלי, חייב לעבור נסיון כזה ולהחליף תפקידים, כדי להיכיר מקרוב כל שלב ושלב במערכת הי-מסובכת הזאת. תוך כדי עבודתי למדתי שכדי לשנות משהו אני צריך להיות קרוב למנהל, וכשאני צריך לשנות הכי הרבה, אני צריך להיות המנהל. והשאיר פה שלי היא להיות נציב שירות בתי הסוהר, כדי שאוכל להזינו דברים.

על שיטות ענישה

עשרה תא-צינוק ישנם במיתקן החידיש של בית-המעצר רמלה, אולם מזה כחצי שנה ששום אסיר לא ישב בהם והתאים עומדים שוממים. אינני מאמין בשיטת הענישה הזאת. אצלי, כל אסיר בבית-המעצר שואף להגיע לאגף מס' 3, שהוא המשוכלל, ועל הקלף הזה מבוססת כל השיטה. אני פיתחתי באסירים תמריץ חיובי — מצב שבו מקבל האסיר את מה שהחוק קובע שיש לתת לו. אולי כן להגיע למצב טוב יותר, עם תנאים מעולים יותר, חייב האסיר להשיג תדל ולהשקיע. אם אתה נותן — תקבל מעל ומעבר למה שחלמת. לא נתת? — תישאר בתנאים-חיים פחות טובים. מעלת באימון שניתן בך, ולא הוכחת את עצמך מבחינת הקרדיט — תתחיל הכל מחדש. אני לא משתמש באלימות, לא פיסיית ולא-מילולית. אני הולך על בסיס ההנחה שאדם שואף לשפר את תנאי חייו. זה מתבטא בצפייה בטלוויזיה, בביקורי מיש"פחה תכופים יותר בתאים פתוחים, ובי שש שעות פעילות ביום. על הסוכריה הזאת אני הולך. את האסירים האלימים, המתפרעים, אני מעניש על-ידי סגירה בתא נפרד, באגף בודד, עד שאני מוכן לישט. על פי שיחות בינינו, שהתפרעות לא תחזור.

על מיון אסירים

תפקידי העיקרי כמנהל בית-כלא, הוא לדעת למיין היטב את האסירים. אני חייב לשמור על האסירים מפני דקרוות סכין, שפילכת מים חמים על הפנים, ואונס, אסור לשכוח שהחומר האנושי המגיע לי-